

Broedvogels in de Loowaard/Kandia in 2006

Fokko Erhart

Inleiding

Sinds 1997 worden de broedvogels in natuurontwikkelingsgebied Loo- en Kandiwaard geteld. Hier een verslag van de telling uit het 10e jaar in het algemeen en een bespreking per biotoop.

Resultaten

Het totaal aantal geteld broedvogels neemt eigenlijk vanaf de start van de tellingen en de start van de Natuurontwikkeling elk jaar toe (tabel 1). Het jaar 2002 vormt de spreekwoordelijke uitzondering die deze regel bevestigt. Het totaal aantal getelde soorten is in 2006 hoger dan ooit te voren, namelijk 68 soorten. Samen met de dit jaar voor het eerst aanwezige soorten als Goudvink en Canadese Gans komt het totaal aantal getelde soorten in de afgelopen 10 jaar op 88! Van 9 soorten is er een nieuw maximum aantal broedpaar genoteerd (Grauwe Gans, Nijlgans, Krakeend, Zomertaling, Kuifeend, Blauwborst, Bosrietzanger, Grasmus en Zwarte Kraai). Tegen slechts 1 soort met een minimum aantal broedpaar in 2006 (de Kneu). Drie soorten die vorig jaar voor het eerst vastgestelde waren (Kleine Bonte Specht, Roodborsttapuit en Boompieper) bleken helaas geen blijvers. Ze zijn dit jaar niet meer gezien.

Tabel 1. Broedvogels in Loowaard/Kandia in 1997-2006.

Nederlandse naam	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fuut	5	4	8	8	10	9	6	9	7	8
Grauwe Gans	2	4	2	2	5	8	8	4	7	18
Nijlgans	0	1	2	2	4	5	4	7	4	9
Bergeend	3	5	4	3	7	5	4	6	5	6
Krakeend	0	1	3	4	4	9	7	9	10	16
Wilde Eend	-	15	21	26	33	51	47	23	37	37
Zomertaling	1	0	2	1	2	1	0	0	2	3
Slobeend	2	1	4	0	3	8	4	1	3	5
Kuifeend	3	1	3	2	0	1	6	1	4	9
Fazant	-	2	3	4	4	4	5	11	13	10
Kwartelkoning	0	2	3	3	0	1	1	0	0	1
Meerkoet	-	12	21	37	37	53	25	18	26	52
Scholekster	7	6	4	5	9	10	7	3	2	4
Kleine Plevier	2	1	1	0	1	2	4	5	2	2
Kievit	13	2	11	5	13	9	3	0	1	1
Watersnip	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grutto	6	1	5	1	1	2	1	0	1	1
Tureluur	4	1	2	1	4	2	3	2	1	1
Grote Bonte Specht	1	1	2	1	2	1	1	3	3	2

Nederlandse naam	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Veldleeuwerik	2	2	6	5	6	7	6	9	11	6
Oeverzwaluw	8	24	3	0	3	59	26	26	15	2
Graspieper	4	11	16	17	24	18	31	34	44	32
Gele Kwikstaart	10	14	25	47	42	57	46	48	42	32
Blauwborst	0	1	0	0	0	0	0	1	2	4
Bosrietzanger	7	17	42	51	51	47	56	59	82	87
Grasmus	2	8	10	13	13	17	14	22	26	27
Boomkruiper	1	1	1	1	1	1	1	2	4	2
Zwarte Kraai	6	6	6	6	11	9	10	11	12	14
Putter	2	1	4	6	11	8	10	6	3	4
Kneu	-	4	5	9	11	5	5	4	7	2
Rietgors	2	2	7	9	19	15	21	17	14	14
totaalaantal getelde soorten	36	47	44	41	41	41	44	40	47	49
algemense soorten, n.g.		19	19	19	19	19	19	19	18	19
totaal		66	63	60	60	60	63	59	65	68
Aantal territoria	105	172	247	295	352	440	384	357	413	432

Watervogels

Reeds eerder is er melding van gemaakt dat het voorkomen van watervogels in de Loowaard fluctueert met de stand van het water op de rivier en de daarmee samenhangende waterstand in plassen en (droogvallende)strangen. Het water in de rivier was in het voorjaar van 2006 uitzonderlijk hoog en het hoge water hield uitzonderlijk lang aan. Het gevolg is dat er ook uitzonderlijke aantallen watervogels zijn geteld. Van soorten als: Grauwe Gans, Nijlgans, Krakeend, Zomertaling(!) en Kuifeend werden nieuwe record aantallen geteld. Van Slobeend en Meerkoet was er slechts 1 jaar met meer broedparen in de Loowaard. Dat was in 2002. Van de Wilde Eend werd het op drie na hoogste aantal geteld. Opvallende uitzonderling op deze regel is het voorkomen van de Fuut, die dit jaar met 8 paar aanwezig was (gemiddeld 7,6 over de afgelopen 10 jaar). Er zijn geen watervogelsoorten waarvan de aantallen duidelijk lager waren dan de voorgaande jaren.

Pioniervogels

Van de vogels die broeden in pioniersvegetatie is dit jaar eigenlijk weinig nieuws te melden. De 6 paar Bergeenden van 2006 is hoog, maar niet uitzonderlijk in de Loowaard. De 2 paar Kleine Plevieren is minder dan de record aantallen van 4 en 5 paar. Het voorkomen van het paartje Visdieven is gemiddelde. Het aantal van 2 nestjes Oeverzwaluw is laag voor de laatste jaren (maximaal 59 nesten in 2002). Een echt minimum is het nu ook weer niet, aangezien 2000 helemaal geen Oeverzwaluwen tot broeden kwamen.

Weidevogels

De steltlopers onder de weidevogels houden opvallend stand in de Loowaard. Dit jaar zijn er van Kievit, Grutto en Tureluur nog steeds 1 territoria geteld. De eerlijkheid gebied te zeggen dat echte indicaties voor broeden van deze soorten ontbreken.

De aantallen van zingende weidevogels bereikten in 2006 geen hoogste punt. Mogelijk als gevolg het hoge water dit voorjaar, waardoor er minder ruimte om op (de grond) te broeden was. De aantallen van Veldleeuwerik en Graspieper waren in 2005 hoger dan in 2006 en legendarische aantal van 57 Gele Kwikstaarten van 2002 wordt de laatste jaren niet meer bereikt. Het aantal van 32 territoria waarop dit jaar de teller is blijven steken is zelfs lager dan het gemiddelde van 39 van de afgelopen 10 jaar.

Ruigtevogels

Dat soorten van ruigte het naar hun zin hebben in de Loowaard zal niemand, die in het voorjaar wel eens door deze uiterwaard gewandeld heeft, verbazen. Er is namelijk veel ruigte aanwezig. Leuk was aanwezigheid van een roepende Kwartelkoning, na twee jaar afwezigheid. Recordaantallen zijn er genoteerd voor Blauwborst en Bosrietzanger, resp. 4 en 87 paar. Het aantal van 10 Fazanten is niet uitzonderlijk, maar wel duidelijk meer dan de gemiddeld 3,5 paar die er genoteerd zijn gedurende de eerste vijf teljaren. De zaadetende vogels, zoals Putter, Kneu en Rietgors, waren dit jaar wel minder aanwezig dan voorgaande jaren. Hierbij is alleen het aantal van 2 paar Kneu een nieuw laagte record.

Foto. Konik met Gele Kwikstaart in de Loowaard (Fokko Erhart, Wildernisfoto.nl)

Bos- en struweelvogels

Het bos en het struweel groeit maar langzaam in de Loowaard, zo ook de voorkomen van de vogels van dit biotoop. Twee soorten lieten een nieuw maximum aantal noteren, de Grasmus en de Zwarte Kraai. Waarbij opgemerkt dient te worden dat het aantal Zwarte Kraaien niet echt het gevolg is van de bosontwikkeling. Na jaren van afwezigheid is er dit jaar weer een territorium van de Appelvink gevonden. Daar tegenover staat dat de Boomklever, na drie jaar van de partij te zijn geweest, in 2006 niet gezien is. De vorig jaar voor het eerst getelde soorten als Kleine Bonte Specht en Boompieper zijn dit jaar niet meer gezien.

Conclusie

Sinds de start van de natuurontwikkeling in de Loowaard gaat het goed met de broedvogels. Eigenlijk was alleen 2002 een positieve uitzondering, waardoor het er op leek dat de jaren daarna het minder ging met de broedvogels. De broedvogeltellingen van 2005 en 2006 bewijzen echter dat er nog steeds nieuwe soorten aan de lijst toegevoegd worden en er nog steeds nieuwe maximale aantallen per soort geteld worden. Tegen slechts een enkele soort die verdwijnt als vaste broedvogel, of waar het aantal broedpaar beduidend minder is dan voor de start van de natuurontwikkeling.